

»Mladi za napredek Maribora 2013«
30. srečanje

PROSTI ČAS MLADIH

Raziskovalno področje: PSIHOLOGIJA IN PEDAGOGIKA
Raziskovalna naloga

ČEČ : KÖUT ÒP ÁUT ÇP ÒP

T ^} ç : KÁT ŠÇÖÒP ÁÇP ÔÒÜ

¥[çÁU ¥ ÁÜÇE/UXÁJU ŠÇP Q ÒXÁT ÇÛÇUÜ

Maribor, februar 2013

KAZALO:

str.

POVZETEK.....	3
1. UVOD	4
1.1. NAMEN OZ. CILJI.....	4
1.2. PREDPOSTAVKE OZ. HIPOTEZE.....	4
2. TEORETIČNI UVOD.....	5
2.1. OPREDELITEV PROSTEGA ČASA.....	5
2.2. NALOGE PROSTEGA ČASA.....	6
2.3. DEJAVNOSTI PROSTEGA ČASA.....	7
2.4. POMEN PROSTEGA ČASA ZA MLADE.....	8
2.5. DOLGČAS.....	9
2.6. PROSTI ČAS KOT VIR TESNOBE.....	10
2.7. RAZISKAVE O TEM, KAKO MLADI PREŽIVLJAJO PROSTI ČAS IN KAKO PREŽIVLJANJE PROSTEGA ČASA VPLIVA NA UČNI USPEH MLADIH.....	11
2.8. DEJAVNIKI, KI VPLIVAJO NA PREŽIVLJANJE PROSTEGA ČASA.....	13
2.9. ELEKTRONSKI MEDIJI IN PROSTI ČAS MLADIH.....	14
3. METODOLOGIJA DELA.....	19
4. REZULTATI.....	20
5. RAZPRAVA / INTERPETACIJA REZULTATOV.....	30
6. ZAKLJUČEK / SKLEPI.....	35
7. VIRI IN LITERATURA.....	37
8. PRILOGA	

Kazalo tabel:

Tabela št. 1: Vzorec anketiranih mladostnikov	19
Tabela št. 2: Povprečen čas aktivnosti	20
Tabela št. 2a: Povprečen čas aktivnosti glede na spol	21
Tabela št. 3: Primerjava doživljanja dolgčasa	22
Tabela št. 4: Primerjava doživljanja dolgčasa	23
Tabela št. 5: Koliko časa na dan posvečajo mladi različnih nivojev izobraževanja šolskemu delu	23
Tabela št. 6: Koliko časa na dan posvečajo mladi pomoči v gospodinjstvu in domačim opravilom	24
Tabela št. 7: Preživljanje prostega časa zunaj doma	24
Tabela št. 8: Kdaj gremo mladi spat	25
Tabela št. 9: Kaj delamo mladi pred spanjem	25
Tabela št. 10: Število prijateljev	25
Tabela št. 11: Druženje s prijatelji	26
Tabela št. 12: Ukvarjanje s športom	26
Tabela št. 12a: Primerjava fantov in deklet glede športa	27
Tabela št. 12b: Primerjava športno aktivnih mladih in športno neaktivnih mladih	27
Tabela št. 13: Učni uspeh mladih	27
Tabela št. 13a: Kako preživljajo prsoti čas dobri in slabi učenci	28
Tabela št. 14: Počutje mladih v svojih družinah	29
Tabela št. 15: Zadovoljstvo mladih z življenjem	29

POVZETEK:

Kako preživljamo mladi svoj prosti čas, je bilo moje raziskovalno vprašanje. Kaj počnemo, ko nismo v šoli, koliko se družimo, koliko ukvarjamo s športom, koliko beremo in koliko preživimo na elektronskih napravah. Na vzorcu učencev osnovne šole, srednješolcev poklicnih in strokovnih programov in gimnazijcev sem ugotavljal, koliko časa mladi preživljamo ob gledanju televizije, surfanju po internetu, na facebooku, koliko beremo, se učimo in pomagamo doma. Primerjal sem dekleta in fante, osnovnošolce in srednješolce, športnike in nešportnike, pa tudi mlade z boljšim in slabšim učnim uspehom. Ugotovil sem, da nam je šport pomemben, da se veliko družimo, da so boljši učenci manj na facebooku kot slabši, da dekleta veliko več telefonirajo in pošiljajo sms-e kot fantje. Ugotovil pa sem tudi, da se anketirani mladi v glavnem v svojih družinah dobro počutimo in smo s svojim življenjem zadovoljni.

1. UVOD

1.1. NAMEN OZ. CILJI

Namen moje naloge je raziskati, kako preživljamo prosti čas mladi v severovzhodni Sloveniji. Zanima me, koliko smo športno aktivni, koliko ustvarjamo glasbo, koliko se družimo med seboj. Želim raziskati, kako zapolnjujejo naš prosti čas elektronski mediji in ali je to povezano z našim učnim uspehom. Pogledal bom tudi ali so kakšne razlike med dekleti in fanti ter med osnovnošolci in srednješolci. Zanima me tudi, kako smo mladi zadovoljni s svojim življenjem in v svojih družinah.

1.2. PREDPOSTAVKE OZ. HIPOTEZE

H1: Mladi preživijo približno 3 ure dnevno na elektronskih medijih, od tega so največ časa priključeni na socialno omrežje.

H2: Dekleta več kot fantje telefonirajo in pišejo sms-e, manj pa so športno aktivna kot fantje.

H3: Gimnazijci se učijo več kot ostali mladostniki, manj pa pomagajo pri domačih opravilih. Manj kot ostali mladostniki tudi doživljajo dolgčas.

H4: Mladi, ki imajo dobre ocene v šoli (štirke in petke) preživijo manj časa na facebooku, so bolj športno aktivni in več časa posvetijo ustvarjanju glasbe, kot mladi s slabšimi ocenami.

H5: Mladi so s svojim življenjem zadovoljni in se dobro počutijo v svojih družinah.

2. TEORETIČNI UVOD

2.1. OPREDELITEV PROSTEGA ČASA

Prosti čas je za mlade najbolj priljubljen čas, saj takrat lahko izbirajo stvari in dejavnosti, ki jim najbolj ugovajajo, zato je to njihov čas, ko se najbolj posvetijo samemu sebi. Preživljajo ga lahko vsepovsod, saj ni vezan na določen kraj in prostor. Mladi ga pogosto preživljajo v lastni sobi, ki je največkrat opremljena z novo tehnologijo, ki je nedostopna staršem in odraslim, vendar pa je prosti čas mladih v veliki meri vezan na odnose z drugimi vrstniki oz. prijatelji. To je torej čas, ki ga delijo z drugimi. To ni »izgubljanje časa«, kot bi ga opredelili odrasli, ampak je čas intenzivne medsebojne obogatitve. Prosti čas torej ni nekaj, kar bi mladostnika iztrgalo iz osamljenosti pred televizijo ali računalnikom, ampak je čas, ki izpopolnjuje socialno in družbeno komponento in potrebo posameznika. To je za mladostnika tisti čas, ko je lepo biti v krogu vrstnikov in prijateljev. Televizija in računalnik imata svoj pomen, toda vse bolj izgubljata središčnost in osrednjo pomembnost. Računalnik kljub vsej svoji privlačnosti in pomembnosti ne more dati mladostniku tistega, kar potrebuje pri svojem odraščanju in kar mu lahko da skupina prijateljev in vrstnikov. (Bajzek, 2008)

Prosti čas mladih bi lahko definirali kot čas, ki mladim ostane po opravljenih učnih obveznostih in obveznostih, ki jih predpisujejo zahteve življenja doma in v šoli (pomoč v gospodinjstvu, domače naloge ...), ter čas, ki jim preostane, potem ko zadovoljijo temeljne življenjske potrebe (spanje, prehranjevanje, itd.). (Derganc, 2004)

Ali je prosti čas čas, ki mora biti dobro izkoriščen, čas, poln aktivnosti, ki posamezniku pomagajo pri izgrajevanju osebnostnih kompetenc in mu širijo obzorja? Ali je prosti čas lahko samo zrenje v nebo, preštevanje zvezd in počivanje? Na kakšen način je prosti čas bolje izkoriščen? (Derganc, 2004)

Lešnik (1982 po (Derganc, 2004)) zagovarja, da značilnost prostega časa gotovo ni brezzdelje, temveč dejavnost. Prepričan je da so dejavnosti prostega časa človeku potrebne, ker ne gre le

za počitek, temveč le za sprostitev, za osrečujoče doživetje ustvarjalnosti, uresničevanje človekove osebnosti, za vzpostavljanje ravnotežja med napetostmi, ki jih povzročajo dnevne obveznosti in družbene zahteve in sprostivijo, ki jo daje doživetje svobode, miru in sproščenih dejavnosti. Takšne dejavnosti namreč omogočajo zdrav, vsestransko sproščen razvoj osebnosti.

Mladi preživljajo prosti čas v različnih kontekstih, ki utegnejo vplivati na šolsko uspešnost: čas preživljajo znotraj šole (npr. športne dejavnosti, akademski in predmetni krožki, drugi interesni krožki) ter izven nje (npr. v prostočasnih aktivnostih z vrtniki, športnih dejavnostih, z družino, sami, ob uporabi medijev, itn.). Celota t.i. rutinskih dejavnosti zajema precejšen delež v življenju mladostnika. Natančneje, po nekaterih podatkih mladi preživijo več kot 40% svojega časa ob prostočasovnih dejavnostih, t.j. izven pouka oz. izven obveznega kurikula. (Kirbiš, 2010)

2.2. NALOGE PROSTEGA ČASA

Hočevar (1981, po (Derganc, 2004)) kot poglavitne naloge prostega časa našteva:

- Počitek; pri počitku gre za proces relaksacije oziroma obnavljanja fizičnih in psihičnih moči. Bolj kot ima delo, ki ga opravljamo, fizični značaj, bolj se izvaja pasivni odmor (mirovanje, posedanje, spanje), bolj kot pa ima delo psihični značaj (sem prištevamo tudi učenje), bolj naj bi bil odmor aktiven, (relaksacija, gibanje).
- Zabavo; zabava osvežuje in ustvarja razpoloženje in morali bi jo gojiti kot sestavino življenja, vzporedno z učenjem. Mlade bi morali spodbujati h kreativni zabavi, ki vsebuje elemente aktivne soudeležbe v procesu oblikovanja vsebine. Zabava, ki jo ponuja tržišče (igralni avtomati, discoteke, elektronska igrala ...), je namreč najpogostejša takšna, da ne zahteva posebnega napora, igralca pa drži v stalni napetosti.
- Razvijanje osebnosti; zajema dejavnosti mnogih področij zdravstvenega, telesnovzgojnega, izobraževalnega, moralnega, estetskega, kulturnega, znanstvenega...

Gre za razvijanje osebnosti, v umskem, čustvenem, moralnem, socialnem, ekonomskem, spolnem in osebnem smislu.

Interesi mladih v prostem času so različni, vendar so taki ali drugačni lahko temelj za uresničevanje različnih in kompleksnih socialnih potreb. Nekdo lahko z uspešnim igranjem nogometa zadovoljuje potrebe po uveljavljanju, pripadnosti, potrjevanju svoje osebnosti itd., nekdo drug pa s pesnikovanjem. Zelo pomemben je uspeh in napredek z dejavnostmi, ki okrepijo motivacijo. (Derganc, 2004)

2.3. DEJAVNOSTI PROSTEGA ČASA

Dejavnosti v prostem času imajo svoj namen in sicer posameznik preko njih vzpostavi osebno ravnotežje med prostim in obveznim časom, dejavnosti ga okrepijo, osvežijo, sproščajo, zabavajo in mu omogočajo celostno izražanje – telesno, intelektualno, čustveno in ustvarjalno. Prostočasne dejavnosti posameznika socializirajo, izobražujejo, vzgajajo in oblikujejo ter ga pripravijo na življenje. (Derganc, 2004)

Kirbiš (2010) kategorije interpretira s stališča kategorizacije dejavnosti na tri vidike dihotomizacije dejavnosti (znotrajšolske/izvenšolske, akademske/neakademske, strukturirane/nestrukturirane).

V prvi faktor so se uvrstile organizirane dejavnosti v okviru šole in izven šole, ter kulturno – umetniške dejavnosti. Z drugimi besedami učenci, ki preživljajo dosti časa v znotrajšolskih in zunajšolskih prostočasovnih dejavnostih, se pogosto ukvarjajo tudi z umetniškimi dejavnostmi. Gre torej za strukturirane in organizirane dejavnosti ter tiste, ki so tudi vsebinsko podprte (npr. branje). V drugi faktor so se uvrstile tiste dejavnosti, ki jih učenci preživljajo s svojimi vrstniki. V tretji faktor so se uvrstile dejavnosti, kjer gre za pasivno preživljanje prostega časa, v četrti faktor pa preživljanje časa z družino. V petem faktorju so športne dejavnosti, v zadnjem, šestem, pa uporaba množičnih elektronskih medijev. (Kirbiš, 2010)

2.4. POMEN PROSTEGA ČASA ZA MLADE

V prostem času naj bi se mladi razbremenili vseh šolskih in družinskih obveznosti ter svobodno izbirali vsebino in se odločali za aktivnosti po lastnih nagibih in presoji. (Derganc, 2004)

Prosti čas lahko pomembno pripomore k uspešnejšemu spopadanju z izzivi življenja – mladostniki med prostim časom vedno znova definirajo sami sebe skozi samoopazovanje in povratne informacije od drugih ter oblikujejo svojo samopodobo in identiteto. (Derganc, 2004)

Prostočasne dejavnosti so za mlade pomembne, ker se preko tega oblikuje njihov socialni jaz in predstavljajo priložnost za izziv. Preko prostočasnih dejavnosti se mladi naučijo slediti svojim ciljem in se zanje potruditi. Ravno tako jim je preko prostega časa omogočeno raziskovanje različnih možnosti in vrednot ter preizkušanje različnih možnosti za sprostitev. (Derganc, 2004)

Aktivno preživet prosti čas lahko izboljša samovrednotenje ter psihično in fizično zdravje. Pogosto je prosti čas za mlade izvor samospoštovanja, osebnega nadzora in občutka sposobnosti. (Derganc, 2004)

Uletova s sodelavci (2000 po Derganc, 2004) pa opozarja na še en dejavnik in sicer na pritiske, ki so jim izpostavljeni mladi. To so tako storilnostni pritiski ki so jim mladi izpostavljeni v šoli in pri delu, kot tudi psihični pritiski, ker morajo večino svojega časa posvetiti dejavnostim, ki jim ne prinašajo veselja in zadovoljstva. Vse to je po njenem mnenju nedvomno pomemben vzrok za krčenje prostega časa mladih in za njihovo spreminjanje v izogibanje stresov, obremenitev, pozabo na stiske, torej v pasivno preživljanje prostega časa.

2.5. DOLGČAS

Dolgčas je posebno čustvo, ki ga ljudje občutijo, kadar ne morejo uresničiti želene. Torej gre v osnovi za željo, vendar takšno, ki je ni mogoče uresničiti. Zaradi tega je čustvo dolgčasa posebna oblika frustracije želje oziroma nezadovoljstva. Kadar se znajdemo v položaju, ko se dogaja nekaj, kar ni skladno z našimi željami, vendar nas ne ogroža, občutimo neprijetno, ki mu pravimo dolgčas. Nelagodje začne naraščati, da bi nas spodbudilo k izstopu iz danega položaja. In res: ko se nelagodje dovolj okrepi, ljudje začnejo delovati; izstopijo iz položaja, v katerem ne morejo uresničiti svojih želja, in poskrbijo za okoliščine, v katerih jih bodo lahko uresničili. (Milivojevič, 2009)

Znano je, da tako prijetna kot neprijetna čustva vplivajo na dožemanje časa: prijetna čustva čas »pospešujejo«, neprijetna ga »upočasnjujejo«. Na dejstvo, da tedaj, ko se dolgočasimo, čas mineva zelo počasi, kaže že sama beseda dolgčas, saj gre po Marku Snoju za skovanko iz besed »dolg« in »čas«. (Milivojevič, 2009)

Dolgčasu je podobna naveličanost. Če gre pri dolgčasu za to, da oseba v danem položaju (nedogodek) ne more zadovoljiti svoje želje, je pri naveličanosti oseba uresničila željo (dogodek), vendar je v njeni uresnitvi prenehala uživati. (Milivojevič, 2009)

Dolgčasu, o katerem smo govorili, pravimo situacijski dolgčas, saj je povezan s posameznimi situacijami. To pomeni, da se oseba dolgočasi, kadar se znajde v določenem položaju, dolgčas pa izgine, ko ta položaj zapusti. (Milivojevič, 2009)

Toda obstaja tudi čustvo dolgčasa, pri katerem gre za bolj ali manj stalno razpoloženje, torej takšno, ki ga torej človek čuti v številnih situacijah. Pojavlja se pri ljudeh, ki jim je dolgčas v »življenju« oziroma v celotni življenjski situaciji. Takšnemu dolgčasu pravimo strukturni dolgčas in je značilen za adolescente. Težava, ki je v jedru tega čustva, je v tem, da mladi ne vedo natanko, kaj si želijo, vendar dobro vedo, česa si ne želijo. Zaradi tega niso usmerjeni k

določenim ciljem; namesto tega »preizkušajo« različne situacije, v upanju, da jih bo nekaj »pritegnilo« ali »zadržalo« - da bodo v nečem prepoznali svoje želje. (Milivojevič, 2009)

Uletova s soavtorji (2000, po Derganc, 2004) o tej temi spregovori takole: »Pasivni prosti čas sam po sebi ni problematičen, saj vsakdo občasno potrebuje čas za popolno sprostitev, za gledanje televizije, za ležanje na kavču, branje lahkega čtiva. Problem nastane tedaj, ko takšno početje postane načelna ali edina strategija za preživljanje prostega časa«.

Ko se vzorci pasivnega prostega časa spremenijo v navado, temeljito vplivajo na kvaliteto življenja v celoti. Ti vzorci vplivajo na odnos posameznika do lastnega dela, do družine, do življenja sploh. (Milivojevič, 2009)

2.6. PROSTI ČAS KOT VIR TESNOBE

Četudi prostočasne dejavnosti posameznik ponavadi izbere sam in bi naj zadostile namenom zabave, sprostitve ali izziva, se včasih zgodi ravno nasprotno: rezultati ki se pokažejo med prostim časom, so za posameznika lahko vir negotovosti in tesnobe. (Derganc, 2004)

Če mlad človek med eno od aktivnosti ugotovi da ne premore veččin, ki jih ta aktivnost zahteva, se v njem prebudi strah, občutek nemoči, neizkušenosti in neustreznosti. (Derganc, 2004)

Mladi doživljajo razcep med delom in zabavo, med nečim, kar je nujno in neprijetno, in nečim, kar je prijetno in ni nujno. Vendar pa zanje ta razcep ni poglavitni izvor težav in frustracij. (Derganc, 2004)

Največje frustracije jim povzročajo tiste dejavnosti, ki jih ne doživljajo kot delo nit kot zabavo. To so na primer pospravljanje in pasivno lenarjenje. Tu doživljajo najmanjšo stopnjo smopotrditve, tem dejavnostim dajejo le majhen ali nikakršen pomen in ne vzbujajo sreče in

zadovoljstva. Zato so najmanj motivirani zanje. Vendar pa mladim takšne dejavnosti odvzamejo kar 35% dnevnega časa. (Derganc, 2004)

2.7. RAZISKAVE O TEM, KAKO MLADI PREŽIVLJAJO PROSTI ČAS IN KAKO PREŽIVLJANJE PROSTEGA ČASA VPLIVA NA UČNI USPEH MLADIH

Prosti čas je aktualna tema, ki predstavlja predmet mnogih raziskav. To kažejo tudi mnoge raziskovalne naloge, ki so bile v zadnjem času opravljene na to temo.

Slovenske raziskave iz 80. tih let prejšnjega stoletja (Lešnik (1982, po Derganc, 2004) in tudi raziskave v ZDA in razvitejših deželah so že pokazale, da je bilo med mladimi opazno večanje »pasivnih dejavnosti« - poslušanje radia, obiskovanje gledališča in različnih prireditev, branje, prebiranje stripov.

V 80. tih letih so (po Derganc, 2004) mladostniki v prostem času najpogosteje gledali televizijo, se družili s prijatelji in poslušali glasbo. Telesne dejavnosti, ki so bile pred pojavom množičnih medijev, niso bile več privlačne. S tem peša telesna odpornost in kondicija mladih, pa tudi razvitost delovnih navad za fizična dela.

V novejših virih pa vse prostočasne aktivnosti izpodrine uporaba elektronskih medijev, ki pa nikakor ne pomeni osamljenosti in izoliranosti.

Raziskava Mladina 2010 (<http://www.ursm.gov.si>) je prišla do naslednjih ugotovitev:

1. V zadnjem desetletju se je v okviru vsakodnevnih dejavnosti izrazilo povečal čas, ki ga mladi namenjuje uporabi računalnika, zmanjšal pa se je čas namenjen gledanju televizije in opravljanju gospodinjskih opravil.
2. V primerjavi z letom 2000 v letu 2010 mladi manj časa namenjuje spremljanju kulturno-umetniških vsebin, bistveno več časa pa namenjuje kulturno-umetniškemu ustvarjanju.

3. V okviru prostočasovnih dejavnosti je v zadnjem desetletju izrazito naraslo ukvarjanje mladih s športom, ki v letu 2010 (ob računalniških dejavnostih in druženju z vrstniki ter partnerjem) predstavlja najpogostejšo prostočasovno dejavnost, močno pa je v prostem času upadlo ukvarjanje s političnimi dejavnostmi, ki predstavlja najmanj pogosto prostočasovno dejavnost.
4. Višje stopnje receptivne, še posebej pa aktivne kulturne participacije so tesno povezane z višjimi stopnjami politične in civilno-družbene participacije.
5. Fantje so aktivnejši le v okviru športnih dejavnosti, v okviru ostalih pa dekleta. Mladi manj izobraženih staršev so redkeje družbeno-kulturno aktivni in se redkeje ukvarjajo z računalniškimi in športnimi dejavnostmi, pogosteje pa z družinskimi dejavnostmi.

Lešnik je v svoji raziskavi (1982) tudi ugotovil, da je med mladostniki, ki živijo v boljših družinskosocialnih razmerah, najmanj takih, ki bi jim bilo dolgčas, mladostniki iz slabših družinskosocialnih razmer pa so se večkrat dolgočasili. (Derganc, 2004)

Kirbiš (2010) v svoji raziskavi ugotavlja, da učenci, ki participirajo v znotrajšolskih dejavnostih, imajo višjo povprečno oceno, manjše tveganje nedokončanja šolanja, manj pogosto izostajajo od pouka, nižjo stopnjo šolske deviantnosti ter delinkventnosti. Nadalje, osnovnošolska participacija tudi pozitivno napoveduje nadaljevanje šolanja na fakulteti.

Kirbiš (2010) je v raziskavi ugotovil, da je večina obravnavanih dejavnosti s šolsko uspešnostjo pozitivno povezana (po moči povezanosti si sladijo v naslednjem vrstnem redu: znotrajšolske, organizirane, in umetniške dejavnosti; pasivne dejavnosti, družinske in verske dejavnosti; ter uporaba elektronskih medijev).

Tudi Jordanova raziskava v longitudinalni študiji ugotavlja pozitiven vliv strukturiranih dejavnosti ter časa, preživetega brez družbe, na povprečne ocene, hkrati pa ugotavlja tudi negativen vpliv druženja z vrstniki. Da vrstniki lahko pomenijo določeno tveganost za šolsko uspešnost, ponovno ne preseneča, še posebej v kontekstu raziskav, ki npr. kažejo, da je tudi stopnja deviantnosti mladostnikov večja med tistimi, ki preživijo več časa z vrstniki. Prav tako

pa je ugotovljena negativna povezanost med šolsko uspešnostjo in druženjem z vrstniki pričakovana, če vemo da slednja spada v treh prej omenjenih dihomitizacijah vselej na neugoden pol (gre za izvenšolsko, neakademsko in neorganizirano dejavnost). (Kirboš, 2010)

2.8. DEJAVNIKI, KI VPIVAJO NA PREŽIVLJANJE PROSTEGA ČASA

Dejavnikov, ki vplivajo na izbiro dejavnosti v prostem času, je veliko. Za doživljanje prostega časa ni vseeno, ali so to fantje ali dekleta, ali so mlajši ali starejši učenci, ali se boljše ali slabše učijo, ali žive v družinah z višjo ali nižjo izobrazbo in v boljših ali slabših gospodarskih razmerah, niti ni vseeno, ali obiskujejo gimnazijo ali druge šole. (Derganc, 2004)

Med različnimi variablami, ki vplivajo na interese, lahko izpostavimo (Derganc, 2004):

- starost
- bivališče (mesto/vas)
- smer šolanja
- učni uspeh
- vpliv vrstnikov
- družinska izobrazba in
- družinske in socialne razmere.

1. Notranja motivacija: Mladostniki, ki so notranje motivirani, to pomeni, da se dejavnosti udeležujejo zaradi dejavnosti same, zaradi zadovoljstva, ki jim jih le ta prinaša, se udeležujejo dejavnosti, v katere je potrebno vložiti več truda in se čutijo dejavnostim bolj blizu, jih vzamejo »za svoje«. (Derganc, 2004)

2. Samopodoba: Pomembno pa ni le, kako mladostnik doživlja dejavnosti, ampak tudi, kako doživlja samega sebe. Zelo velik pomen ima za mladostnika njegov občutek lastne vrednosti, občutek samospoštovanja. (Derganc, 2004)

3. Družinske in socialne razmere: Ko otrok postane mladostnik, je prosti čas pogosto prostor spopadov med starši in mladostnikom in starši se pogosto zanimajo, kaj mladostnik počne v prostem času – predvsem zato, ker se jim mladostnik ravno na tem področju najbolj izmika in dokazuje svojo samostojnost. (Derganc, 2004)

Mladostnik s pomočjo vzorcev iz družinskega in socialnega okolja oblikuje stališča do prostočasnih aktivnosti in odkriva možnosti za preživljanje prostega časa. (Derganc, 2004)

4. Ostali dejavniki:

Eden najpomembnejših dejavnikov pri izbiri interesih dejavnosti so prijatelji in vrstniške skupine, v katere je mladostnik vključen. Vrstniki dajejo mladostniku prijateljstvo in socialno podporo, mu omogočajo avtonomijo in neodvisnost izven domačega okolja in so del prehajanja v odraslost. (Derganc, 2004)

Poleg pomembnega vpliva vrstnikov, na mlade vplivajo tudi stvari in dejavnosti, ki so trenutno v modi - v naglici potrošniške družbe in množičnih občil posameznik lahko hitro podleže ponujenim vzorcem ravnanja in posnemanja. (Derganc, 2004)

2.9. ELEKTRONSKI MEDIJI IN PRSOTI ČAS MLADIH

Sodobna sredstva družbenega obveščanja, med njimi prav posebej televizija, so spremenila način prenosa kulture na posameznika v socializacijskem procesu. Ta sredstva s svojimi številnimi informacijami in novimi modeli, ki jih prinašajo, ustvarjajo nov način izražanja in prinašajo novo kulturno ozračje. To spreminja vsakdanje navade mnogih, zlasti mladih. Zato je treba sprejeti to novo ozračje in novo izraznost naše kulture. Ta razvoj novih tehnologij in novih sredstev obveščanja ter njihova vse večja navzočnost in uporabnost med ljudmi gre dlje od same informacije in razvedrila. Pomislimo, denimo, na možnost dela na daljavo, kupovanja prek interneta, izobraževanja na daljavo ... Tudi šolska didaktika, ki je bila stoletja vezana na knjigo, je z novimi tehnologijami omajala primat knjige. (Bajzek, 2008)

Danes ne bi mogli reči, da so mladi navdušeni nad novimi tehnologijami. Morda so navdušeni mladi v Braziliji, na Kitajskem ali v Indiji. Za vse druge in prav to velja tudi za naše, je tehnologija nekako nevidna, saj je njihovo naravno in samoumevno okolje. Nove tehnologije niso nič posebnega in pravzaprav nič novega, ker z njimi rastejo. Kakor smo se po letu 1980 navadili, da je televizija del družine, tako so današnji mladi navajeni na nove tehnologije, podobno kot na nove športne copate ali kavbojke. (Bajzek, 2008)

Ko se mladi danes zapirajo v svoje sobe, z računalnikom in slušalkami na ušesih, se ne izolirajo, kot menijo njihovi starši, ampak nasprotno, tako vzpostavljajo živi stik s svetom in prijatelji. Izražajo se svobodno, tako kot jim ugaja. (Bajzek, 2008)

2.9.1. Mobilni telefoni: Po angleškem Economistu in po drugih virih je Slovenija na 13. mestu na svetu po številu mobilnih telefonov na 100 prebivalcev. Mobilni telefoni so najbolj zaznavna sprememba v komunikaciji zadnjih 10 let. Njihova številčnost to potrjuje. Do enakih rezultatov smo prišli v naši raziskavi. Kar 83% mladih potrjuje, da skoraj vsak dan uporabljajo mobilni telefon, nadaljnjih 10% ga uporablja enkrat ali dvakrat na teden, 2,9% večkrat na mesec in samo 3% mladih ga ne uporablja. Manj uporabljajo mobilni telefon fantje in osnovnošolci, za razliko od deklet in srednješolcev ter gimnazijcev. (Bajzek, 2008)

Velik uspeh mobilnih telefonov bi lahko pripisali posebnosti, ki je druga komunikacijska sredstva nimajo. Mobilni telefon je osebna, lahko bi rekli intimna zadeva posameznika. Je skorja bolj intimen od ročne ure, saj danes ta ni več nujna, ker je ura tudi na mobilnem telefonu. Tak telefon obogati življenje in ni, kot npr. računalnik, samo hladen delovni pripomoček, pač pa fotoaparati, kamera, radio, itn. Če strnem, vse, kar potrebujemo, lahko nosim s seboj v žepu in to je mobilni telefon. (Bajzek, 2008)

Kratka pisna sporočila (SMS) pošilja po mobilnem telefonu 70% mladih. Telefon in pošiljanje sporočil po mobilnem telefonu imajo mladi za nujno komunikacijo, za del svojega življenja.

Mobilni telefon imajo vedno pri sebi in je bolj zaupen kot dnevnik, nihče ga ne more nadzirati, saj ga imajo pri sebi ves čas, tudi ponoči. (Bajzek, 2008)

Novejši, t.i. pametni telefoni združujejo več funkcij večih elektronskih medijev. Danes jih ima že veliko mladih, omogočajo pa jim, poleg običajnega telefoniranja in pošiljanja sms-ov, tudi nenehen dostop do spleta in socialnih omrežij. (Bajzek, 2008)

2.9.2. Osebni računalnik: Po razširjenosti podobne rezultate, kot mobilni telefon, dosega uporaba osebnega računalnika pri mladih. Vsak dan ga uporablja 82% mladih. Za razliko od mobilnih telefonov računalnik bolj uporabljajo fantje in kar je zanimivo, osnovnošolci ga uporabljajo le malo manj od gimnazijcev in več od srednješolcev. Tudi učenci z odličnim uspehom več uporabljajo računalnik za razliko od učencev z zadostnim uspehom. (Bajzek, 2008)

Mladi, ki začnejo uporabljati računalnik v najzgodnejših letih, četudi samo za igrice, se nanj navadijo kot na nekaj povsem samoumevnega. Odnos mladih do računalnika je drugačen, kot ga imajo odrasli, ki so se na računalnik navajali pozneje. To tehnologijo danes mladi uporabljajo spontano in naravno. Računalnik je tako del njihovega naravnega bivanja. (Bajzek, 2008)

2.9.3. Internet: Internet je danes postal javni prostor formacije in razširjanja znanja. Kar 76,3% mladih pravi, da uporabljajo internet skoraj vsak dan. Internet uporabljajo bolj fantje, gimnazijci in tisti, ki imajo starše z višjo izobrazbo. (Bajzek, 2008)

Tudi internet je za mlade nekaj naravnega, prostor, v katerem prebivajo. Odrasli se, ko se priklopijo na svetovni splet, odpravijo v neki drug kraj, navidezen, neresničen svet in se potem spet vračajo v resničnost. Za mlade pa to ni več navidezen, ampak resničen svet, kot da bi v njem fizično bivali. Internet jim ne zoži smisla za resničnost, ampak ga poveča, saj prek njega čutijo, da sodelujejo in so navzoči v širšem svetu. Z internetom se mladi počutijo, da so v stiku s svetom, in to na ustvarjalen način, z internetom hočejo izraziti to, kar čutijo, to je – svojo

lastno identiteto. Ne sprijaznijo se z geografsko ali lokalno omejenostjo, ampak z internetom iščejo in potrjujejo svojo širšo svetovno pripadnost. Internet namreč dopušča, da se povežejo z osebami, organizacijami, ki imajo naslov na nešteti mrežah, ki so med seboj povezane. Svetovni splet dopušča, da mladi izrazijo in sporočajo svoje mnenje, informacije in prepričanja, ne pa zgolj sprejemanje drugih. Tako je lahko vsak, ki uporablja internet, aktiven odpošiljatelj sporočil in aktiven odjemalec sporočil drugih. (Bajzek, 2008)

2.9.4. Igrice na računalniku so danes sestavni del vsakdanjega življenja že majhnih otrok. Ena tretjina naše populacije (32,5%) ocenjuje, da igrajo igrice na računalniku skoraj vsak dan. Tudi tukaj je pomembna razlika med fanti in dekleti. Polovica fantov (50%) pravi zase, da igrajo igrice vsak dan, deklet, ki to trdijo pa je le 16,8 odstotka. Seveda so igrice bolj priljubljene pri mlajših in pri osnovnošolcih. Do 17. leta so igrice na računalniku še zanimive, potem pa izgubijo svojo privlačnost. Na žalost so mnoge igrice nasilne, kar lahko vpliva negativno, posebno na mlajše. (Bajzek, 2008)

2.9.5. Glasba v življenju mladih igra pomembno vlogo. Pomaga jim, da se sprostijo, da »odklopijo« skrbi za šolo in se v prostem času ob njej relaksirajo. Glasba je medij, preko katerega se mladostniki lahko tudi izkažejo in predstavijo svojo nadarjenost. (Derganc, 2004)

Mladi danes zelo veliko poslušajo glasbo. To lahko počnejo tudi med prevozom v šolo ali domov ter med samim učenjem ali drugimi opravili. Le 71,1 odstotka mladih je med tistimi, ki poslušajo glasbo manj kot eno uro na dan, skoraj nikoli pa glasbe ne poslušajo le 3,5 odstotka mladih. 39,5 odstotka jih poslušajo radio od 1 – 3 ure na dan. Kar 49 odstotkov pa je takih, ki menijo, da poslušajo glasbo več kot tri ure na dan. Med zadnjimi je kar 17,7 odstotka takih, ki poslušajo glasbo več kot pet ur na dan. Osnovnošolci poslušajo glasbo manj časa kot srednješolci in gimnazijci. Manj poslušajo glasbo tudi tisti mladi, ki stanujejo na vasi, in odličnjaki. (Bajzek, 2008)

Glasba je umetnost, ki se hitro spreminja in zlahka osvaja glave in srca mladostnikov. Današnja tehnologija, ki je dostopna vsem mladim, pa omogoča, da se glasba širi in izmenjuje

med mladimi skoraj brez omejitev. Tudi trg se prilagaja okusom mladih, saj je dovolj pogledati na razne zvrsti glasbe, ki so prilagojene potrebami mladih. (Bajzek, 2008)

Če danes mladi poslušajo glasbo, se pogovarjajo s starimi prijatelji ali iščejo nove, če skušajo reševati šolsko nalogo iz matematike ali kaj drugega, se z lahkoto gibljejo v sodobnih informacijskih sredstvih. Mladi se vse pogosteje gibljejo v internetni mreži. Lahko bi rekli, da prebivajo v mreži, četudi le kakšno uro na dan. Vse to počnejo s tako domačnostjo in veščino, da jim starši to zavidajo. To je generacija digitalne dobe, ker so s sredstvi moderne komunikacije, ki jim je danes na razpolago, zrasli od najnežnejše otroške dobe. Do teh spretnosti so prišli skozi otroško igro, saj so imeli ta sredstva na voljo že za igro. (Bajzek, 2008)

Gotovo imajo tudi televizija, radio, časopis in knjige mesto v življenju mladih. Vendar pri mladih izgublja tekmo z računalnikom, internetom in prenosnim telefonom. Časopisi in televizija, ki so prevladali med mladimi leta 1968, so za današnjo mladino v nekaterih pogledih v primerjavi z internetom zelo pomanjkljivi. Na internetu je novica takorekoč dosegljiva neposredno, takoj, in kar je tudi pomembno, je internet pluralen in interaktiven, zato se mladi vedno bolj odločajo zanj. (Bajzek, 2008)

3. METODOLOGIJA DELA

V raziskovalni nalogi sem uporabil metodo preučevanja pisnih virov in metodo anketiranja ter metodo primerjave. Rezultate sem obdelal s programom Microsoft Excell, s katerim sem izračunal frekvence, odstotke in aritmetične sredine in naredil nekaj primerjav, ki so predstavljene v rezultatih. S tem programom sem izdelal tudi grafe.

Anketiranje je bilo izvedeno v decembru 2012 in januarju 2013 na 2 osnovnih (8. in 9. razred OŠ Bratov Polančičev Maribor in OŠ Radenci) in 3 srednjih šolah (3. letnik Gimnazija Murska Sobota, SŠGT Radenci in SŠGT Maribor).

Vzorec je 162 mladostnikov, od tega 66 fantov in 96 deklet.

Tabela št. 1: Vzorec anketiranih mladostnikov

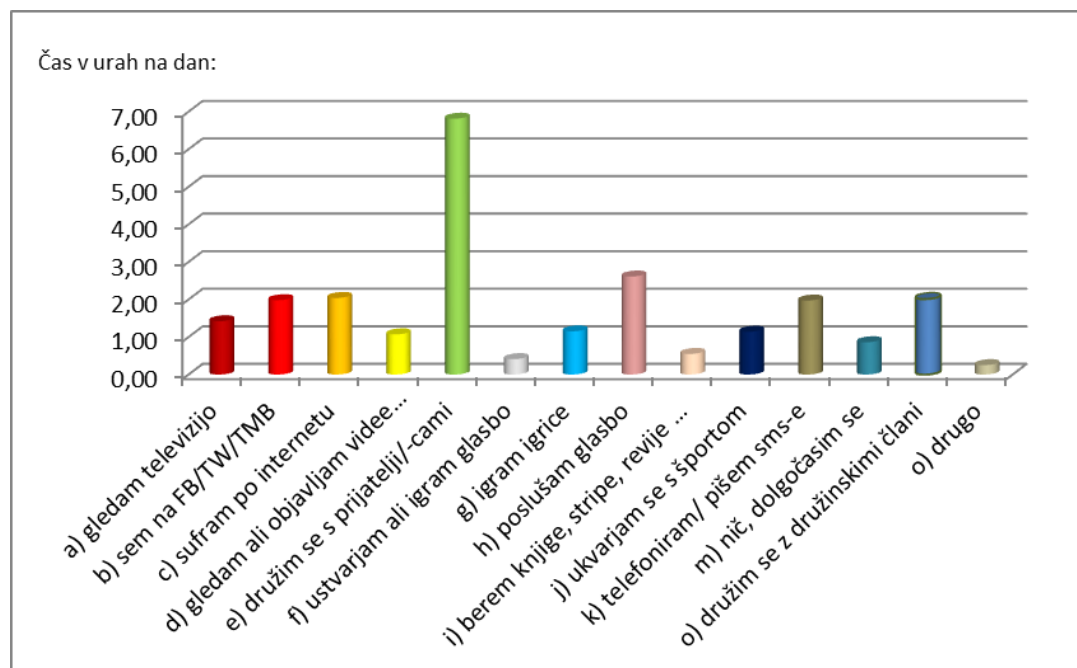
Stopnja in vrsta izobraževanja	Št. mladih
OSNOVNA ŠOLA	59
SREDNJA ŠOLA (POKLIC. + STROK.)	54
GIMNAZIJA	49

spol	Št. mladih
M	66
Ž	96

4. REZULTATI

Tabela št. 2: Povprečen čas aktivnosti

Aktivnost:	M ur/dan	f odgovorov 24 ur	% odgovorov 24 ur
a) gledam televizijo	1,42	0	
b) sem na FB/TW/TMB	1,98	5	3,09
c) sufram po internetu	2,04	3	1,85
d) gledam ali objavljam videe na YouTube	1,07	1	0,62
e) družim se s prijatelji/-cami	6,81	3	1,85
f) ustvarjam ali igram glasbo	0,41	1	0,62
g) igram igrice	1,15	1	0,62
h) poslušam glasbo	2,61	12	7,41
i) berem knjige, stripe, revije ...	0,55	0	
j) ukvarjam se s športom	1,14	0	
k) telefoniram/ pišem sms-e	1,97	21	21,96
m) nič, dolgočasim se	0,86	4	2,47
o) družim se z družinskimi člani	2,01	2	1,23
o) drugo	0,25	0	

Graf št. 1: Povprečen čas aktivnosti

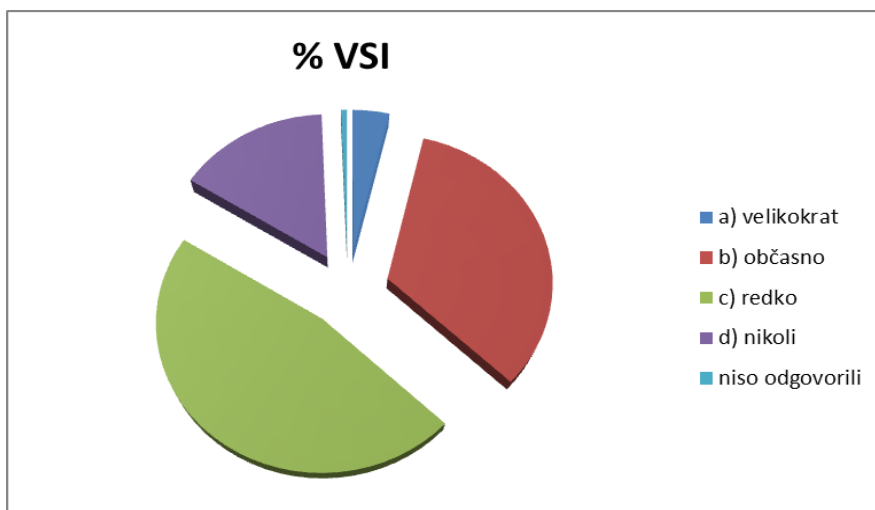
V tabeli št. 2 in grafu št.1 je prikazan povprečen čas, ki ga mladi preživljamo ob posameznih aktivnostih, ki so večinoma povezane z elektronskimi mediji. Ker je bilo kar nekaj odgovorov 24 ur, sem te odgovore izločil iz računanja aritmetične sredine in jih prikazal posebej v vrsticah »24 ur«, saj bi ti odgovori popačili povprečje. Kar 21 mladih (21,96 %) se je odločilo za odgovor, da telefonirajo in pošiljajo sms-e 24 ur na dan. Povprečen čas ostalih, ki tega ne počno ves dan in vso noč pa je 2 uri. 2 uri na dan so povprečno tudi na socialnih omrežjih, 2 uri tudi surfajo po spletu in se družijo z družinskimi člani. Najmanj časa v povprečju ustvarjajo ali igrajo glasbo (0,41 ure) in berejo knjige (0,55 ure). Slabo uro (0,86 ure ali 52 minuti) pa se mladi dolgočasijo.

Tabela št. 2a: Povprečen čas aktivnosti glede na spol	MOŠKI			ŽENSKE		
	f	%	h/dan	f	%	h/dan
Primerjava med M in Ž v naslednjih parametrih:						
k) telefoniram / pišem sms-e	61	/	0,81	80	/	2,85
k) telefoniram / pišem sms-e – odgovor 24 ur na dan	5	7,58	24 ur	16	16,67	24 ur
i) berem knjige, stripe, revije...	66	/	0,36	96	/	0,69
b) sem na FB/TW/TMB	65	/	1,29	92	/	2,46
b) sem na FB/TW/TMB – odgovor 24 ur na dan	1	1,52	24 ur	4	4,17	24 ur
g) igram igrice	65	/	2,36	96	/	0,33
g) igram igrice – odgovor 24 ur na dan	1	1,52	24 ur	0	0,00	24 ur

Iz tabele 2a je razvidna primerjava fantov in deklet glede na čas, ki ga preživijo na posameznih elektronskih napravah. Fantje porabijo povprečen čas za telefoniranje in pisanje sms-ev 0,81 ure na dan, dekleta pa 2,85 ure na dan. 24 ur na dan telefonira več deklet (16,67%) kot fantov (7,58%). Dekleta porabijo več časa kot fantje za branje (Ž: 0,69, M: 0,36 ure na dan) in so več časa na facebooku (Ž: 2,46, M: 1,29 ure na dan), višji je tudi odstotek deklet, ki so na facebooku 24 ur na dan (Ž: 4,17%, M: 1,52%), fantje pa več časa igrajo igrice (M: 2,36, Ž: 0,33 ure na dan), 1 fant jih igra cel dan.

Tabela št. 3: Primerjava doživljanja dolgčasa

Ti je kdaj med prostim časom dolgčas:	VSI		OŠ		SŠ		GIM	
	f	%	f	%	f	%	f	%
a) velikokrat	6	3,70	2	3,39	4	7,41	0	0,00
b) občasno	54	33,33	20	33,90	19	35,19	15	30,61
c) redko	76	46,92	29	49,16	25	46,29	22	44,90
d) nikoli	25	15,43	7	11,86	6	11,11	12	24,49
niso odgovorili	1	0,62	1	1,69	0	0,00	0	0,00
SKUPAJ:	162	100,00	59	100,00	54	100,00	49	100,00

Graf št. 2: Doživljanje dolgčasa

Tabela št. 3 in graf št. 2 prikazujeta odgovore mladih na vprašanje št. 9, ki se je glasilo: Ti je kdaj med prostim časom dolgčas? Največ mladih se je odločilo za odgovor redko (46,92 %), tretjina (33,33%) je odgovorilo, da jim je občasno dolgčas, nikoli ni dolgčas 15,43% mladim, velikokrat pa šestim mladim (3,7 %).

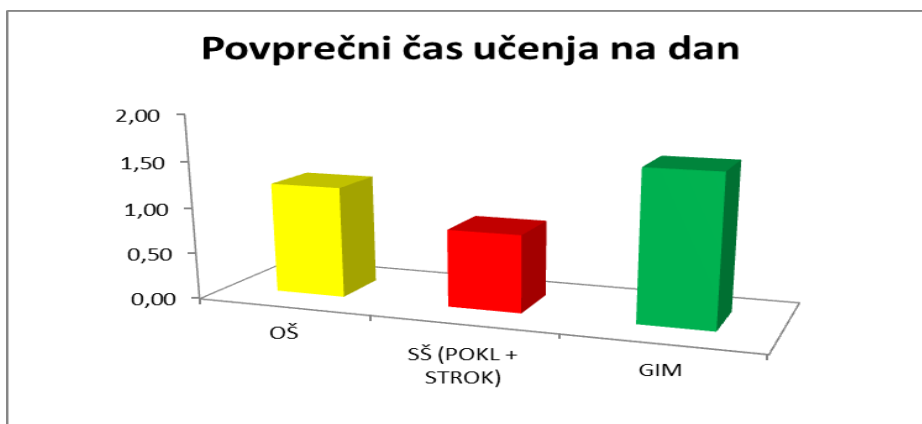
Primerjava med mladimi na različnih nivojih izobraževanja kaže, da ni prav noben gimnazijec odgovoril, da mu je velikokrat dolgčas, osnovnošolcev je bilo 3,39%, srednješolcev pa 7,41%. Za odgovor d) (nikoli mi ni dolgčas) se je odločilo približno 11% tako osnovnošolcev kot srednješolcev in kar 24,49% gimnazijcev..

Ti je kdaj med prostim časom dolgčas:	MOŠKI		ŽENSKE	
	f	%	f	%
a) velikokrat + b) občasno	28	42,42	32	33,33
c) redko + d) nikoli	37	56,06	64	66,67
niso odgovorili	1	1,52		0,00
SKUPAJ:	66	100,00	96	100

Tabela št. 4 pa prikazuje primerjavo odgovorov o doživljanju dolgčasa med dekleti in fanti. Da jim je manj dolgčas je odgovorilo nekoliko več deklet (66,67) kot fantov (56,06%).

Tabela št. 5: Koliko časa na dan posvečajo mladi različnih nivojev izobraževanja šolskemu delu

Povprečni čas učenja na dan:	Ur/dan
OSNOVNA ŠOLA	1,21
SREDNJA ŠOLA (POKLIC. + STROK.)	0,84
GIMNAZIJA	1,61

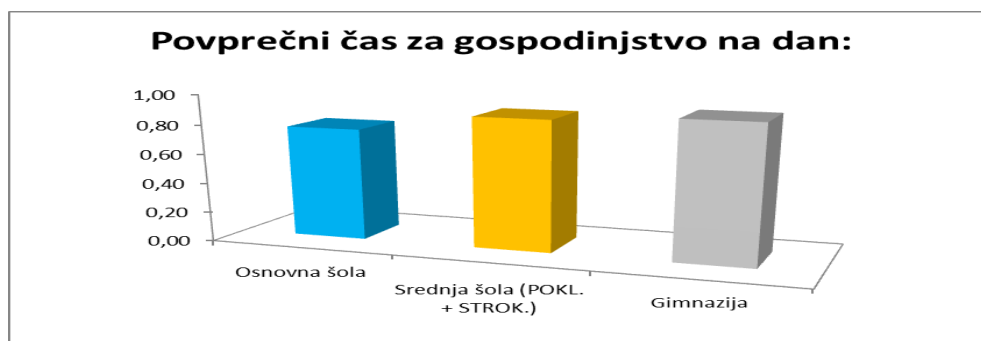

Graf št. 3: Koliko časa na dan posvečajo mladi različnih nivojev izobraževanja šolskemu delu

Tabela št. 5 in graf št. 3 prikazujeta primerjavo odgovorov mladih različnih nivojev izobraževanja na vprašanje št. 5: Povprečno koliko časa na dan posvetiš šolskemu delu doma (domače naloge, učenje, seminarske naloge, domače branje, vaje, ...)? Osnovnošolci so odgovorili da 1,21 ure (72,6 min), srednješolci 0,84 ure (50,4 min), gimnazijci pa 1,61 ure (96,6 min).

Tabela št. 6: Koliko časa na dan posvečajo mladi pomoči v gospodinjstvu in domačim opravihom

Povprečni čas za gospodinjstvo na dan:	Ur/dan
OSNOVNA ŠOLA	0,76
SREDNJA ŠOLA (POKLIC. + STROK.)	0,88
GIMNAZIJA	0,92

Graf št. 4: Koliko časa na dan posvečajo mladi pomoči v gospodinjstvu in domačim opravihom

Odgovori na vprašanje št. 6: Povprečno koliko časa na dan posvetiš pomoči v gospodinjstvu in domačim opravihom?, so prikazani v tabeli št. 6, posebej za osnovnošolce, ki doma pomagajo najmanj časa (0,76 ure ali 45,6 min), srednješolce (0,88 ali 52,8 min) in gimnazijce (0,92 ali 55,2 min).

Tabela št. 7: Preživljanje prostega časa zunaj doma	VSI		OŠ		SŠ		GIM	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Koliko prostega časa preživiš v družbi izven doma:								
a) nekaj ur skoraj vsak dan ali vsak dan	55	33,95	22	37,29	28	51,85	5	10,20
b) nekajkrat na teden	55	33,95	20	33,90	15	27,78	20	40,82
c) samo čez vikend	37	22,85	9	15,25	9	16,67	19	38,78
d) samo, če imam kakšno organizirano dejavnost	11	6,79	4	6,78	2	3,70	5	10,20
e) drugo	2	1,23	2	3,39	0	0,00	0	0,00
niso odgovorili	2	1,23	2	3,39	0	0,00	0	0,00
SKUPAJ:	162	100,00	59	100,00	54	100,00	49	100,00

Tabela št. 7 prikazuje odgovore mladih na vprašanje o druženju izven doma. Lahko vidimo, da se tretjina mladih (33,95%) družijo nekajkrat na teden, druga tretjina (33,95%) pa skoraj vsak dan ali vsak dan. Primerjava med mladimi različnih nivojev izobraževanja pa pokaže, da se najpogosteje družijo osnovnošolci (vsak dan 37,29%), nekajkrat na teden (33,90%) in srednješolci (vsak dan 51,85%, nekajkrat na teden 27,78%), gimnazijci pa se družijo največ nekajkrat na teden (40,82%) in samo čez vikend (38,78%).

Tabela št. 8: Kdaj gremo mladi spat

Kdaj gredo mladi spat	Št.mladih	
21.00	6	3,75
21.30	4	2,50
22.00	46	28,75
22.30	21	13,12

2 nista odgovorila

Kdaj gredo mladi spat	Št.mladih	
23.00	42	26,25
23.30	6	3,75
24.00	34	21,25
po polnoči	1	0,63
Skupaj	160	100,00

Tabela št. 9: Kaj delamo mladi pred spanjem

Kaj delaš pred spanjem:	VSI	
	f	%
a) berem	25	11,11
b) gledam televizijo	56	24,89
c) sem na računalniku	69	30,67
d) sem na svojem smartphonu ali iPodu	34	15,11
e) se učim	11	4,89
f) drugo	27	12,00
niso odgovorili	3	1,33
SKUPAJ št. odgovorov:	225	100,00

Tabeli št. 8 in št. 9 kažeta, kdaj hodimo mladi spat in kaj delamo pred spanjem. Večina mladih (68,12%) gre spat med 22.00 in 23.00 uro, ni pa jih tudi malo, ki gredo spat ob polnoči (21,25%). Največ mladih je odgovorilo, da so pred spanjem na računalniku (30,67%), četrtnina jih gleda televizijo (24,89%), redki se učijo (4,89%) in berejo (11,11%).

Pod odgovor f) drugo so mladi zapisali, da poslušajo glasbo (7 ali 4,32%), telefonirajo (7 ali 4,32%), 2 mladostnika pa igrata instrument (1,23%).

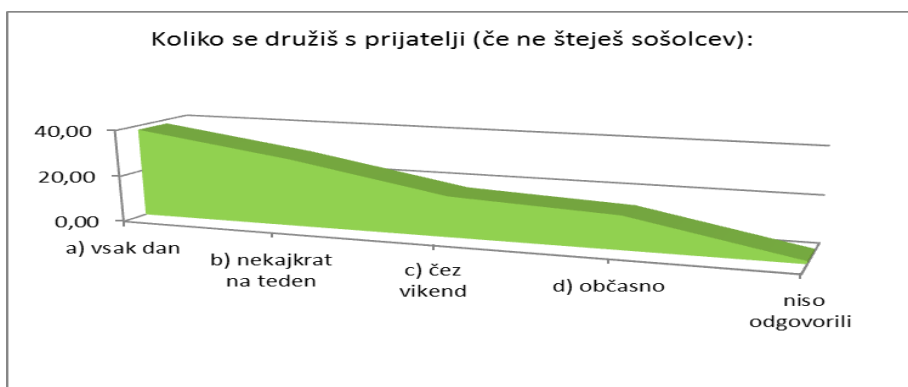
Tabela št. 10: Število prijateljev

Povprečno število "facebook" prijateljev:	834
Povprečno število pravih prijateljev:	8

Da nimajo nič pravih prijateljev, je odgovorilo:	15

Odgovori na vprašanji št. 12 in 13, ki sta se glasili, Koliko prijateljev imaš na facebooku? in Koliko imaš resničnih najboljših prijateljev?, so prikazani v tabeli št. 10. Povprečno število facebook prijateljev je 834, resničnih najboljših prijateljev pa 8. 15 mladostnikov je na vprašanje o številu najboljših resničnih prijateljev odgovorilo, da jih nimajo.

Tabela št. 11: Druženje s prijatelji	VSI	
	f	%
Koliko se družiš s prijatelji (če ne šteješ sošolcev):		
a) vsak dan	62	38,27
b) nekajkrat na teden	47	29,01
c) čez vikend	28	17,28
d) občasno	23	14,20
niso odgovorili	2	1,23
SKUPAJ:	162	100,00

Graf št. 5: Druženje s prijatelji

Tabela št. 11 prikazuje odgovore mladih na vprašanje št. 14, koliko se družijo s prijatelji, če ne štejejo sošolcev medtem ko so v šoli. Največ mladih se s prijatelji družijo vsak dan (38,27%) in nekajkrat na teden (29,01%), občasno se jih družijo 14,20%, čez vikend pa 17,20%.

Tabela št. 12: Ukvarjanje s športom	VSI	
	f	%
Ali kaj treniraš oz. se rekreativno ukvarjaš s športom:		
a) DA, treniram športno disciplino:	38	25,00
b) rekreativno se ukvarjam z/s:	60	39,47
c) nisem športno aktiven	50	32,89
niso odgovorili	4	2,63
SKUPAJ:	152	100,00

Iz tabele 12 je razvidno, da približno tretjina mladih (32,89%) ni športno aktivna, ena četrtna se s športom ukvarja redno (25,00%), vsi ostali pa se s športom ukvarjajo rekreativno (39,47%). Navajali so najrazličnejše športne discipline, nogomet, strelstvo, ples, golf, kolesarjenje, jahanje, borilne veščine. Med rekreativnimi športi pa prevladujejo tek, kolesarjenje, fitness, hoja, nogomet in odbojka.

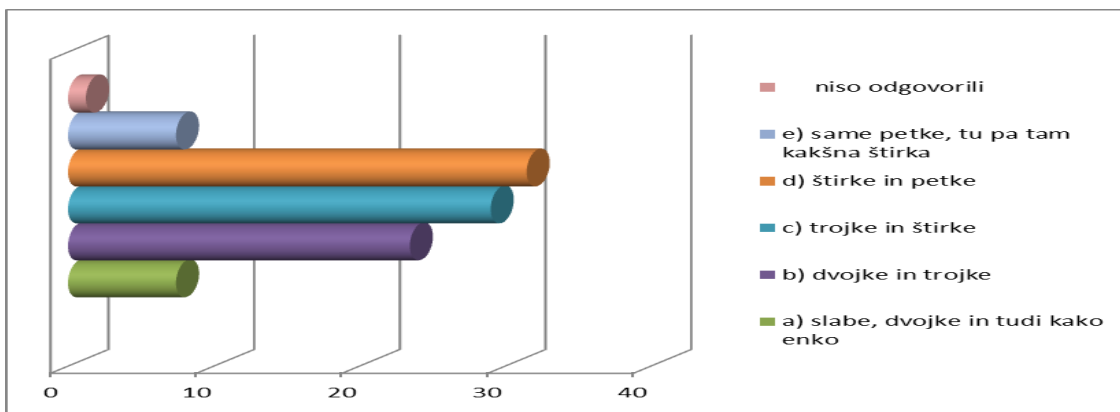
Tabela št. 12a: Primerjava fantov in deklet glede športa	MOŠKI		ŽENSKE	
	f	%	f	%
Ali kaj treniraš oz. se rekreativno ukvarjaš s športom:				
c) nisem športno aktiven	16	24,24	34	35,42

Primerjava med dekleti in fanti, ki je razvidna iz tabele št.12a, kaže, da športno ni aktiven večji odstotek deklet (35,42%) kot fantov (24,24%).

Tabela št. 12b: Primerjava športno aktivnih mladih in športno neaktivnih mladih	ŠPORTNIKI (a,b)		NEŠPORTNIKI (c)	
	f	h/dan	f	h/dan
Primerjava med športniki in nešportniki (16.)				
3.b) sem na FB/TW/TMB	108	2,30	50	3,00
3.f) ustvarjam ali igram glasbo	108	0,64	50	0,41
niso odgovorili	4			

V tabeli št. 12b pa je razvidna primerjava med mladimi, ki se s športom ukvarjajo in mladimi, ki se ne, koliko časa preživijo na socialnih omrežjih in ali ustvarjajo oz. igrajo glasbo. Športniki preživijo na socialni omrežjih povprečno 2,3 ure na dan, nešportniki pa 3 ure na dan. Športniki igrajo oz. ustvarjajo glasbo povprečno 0,64 ure na dan, nešportniki pa 0,41.

Tabela št. 13: Učni uspeh maldih	VSI		OŠ		SŠ		GIM	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Katere ocene večinoma dobivaš v šoli:								
a) slabe, dvojke in tudi kako enko	12	7,41	0	0,00	11	20,37	1	2,04
b) dvojke in trojke	38	23,46	7	11,86	19	35,19	12	24,50
c) trojke in štirke	47	29,01	13	22,04	17	31,48	17	34,69
d) štirke in petke	51	31,48	28	47,46	2	3,70	17	34,69
e) same petke, tu pa tam kakšna štirka	12	7,41	9	15,25	4	7,41	2	4,08
niso odgovorili	2	1,23	2	3,39	1	1,85	0	0,00
SKUPAJ:	162	100,00	59	100,00	54	100,00	49	100,00

Graf št. 6: Učni uspeh maldih

Tabela št. 13 in graf št. 6 prikazujeta učni uspeh anketiranih mladostnikov severovzhodne Slovenije, primerjan pa je tudi učni uspeh med mladimi v različnih nivojih izobraževanja. Med osnovnošolci ni nobenega učenca, ki bi imel samo dvojke in enke. Skoraj polovica učencev (47,46%) v šoli dobiva štirke in petke. Med srednješolci najmanj anketiranih mladih dobiva štirke in petke (3,70%), največ med vsemi skupinami jih dobiva enke in dvojke (20,37%) ter dvojke in trojke (35,19%). Med gimnazijci dijaki dobivajo največ trojk in štirke (34,69), ter štirke in petke (34,69), najmanj med vsemi tremi skupinami je samih petek (4,08%).

Tabela št. 13a: Kako preživljajo prsoti čas dobri in slabi učenci

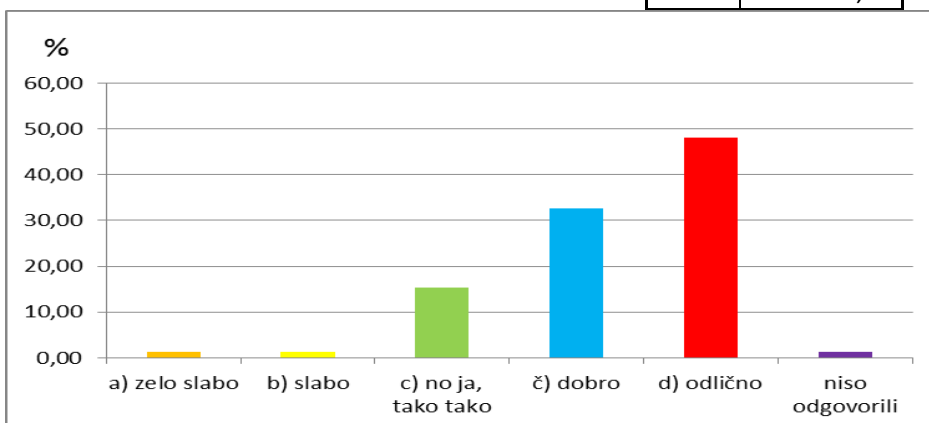
Primerjava med slabimi in dobrimi učenci	SLABI, srednje dobri (Tabela 13:a,b,c)		ZELO DOBRI (Tabela 13: d,e)	
	f	h/dan	f	h/dan
3.b) sem na FB/TW/TMB	98	3,18	62	1,89
3.f) ustvarjam ali igram glasbo	98	0,62	62	0,48
16.) Športniki (a,b)	58	61,05%	50	79,37%
16.) Nešportniki (c.)	37	38,95%	13	20,63%
niso odgovorili	2			

Tabela 13a prikazuje primerjavo med slabimi in srednjedobrimi mladostniki (v šoli dobivajo enke, dvojke, trojke, pa le kakšno štirko) in zelo dobrimi mladostniki (v šoli dobivajo štirke in petke) po učnem uspehu. Slabi in srednjedobri učenci in dijaki preživijo več časa na facebooku, twiterju, tumblerju (povprečno 3,18 ure na dan) kot zelo dobri učenci in dijaki (1,89 ure na dan). Slabi in srednje dobri mladostniki več časa preživijo z ustvarjanjem in igranjem glsbe (0,62 ure na dan ali 37,2 min) kot zelo dobri mladostniki (0,48 ure na dan ali

28,8 min), vendar razlika ni velika. Med po učnem uspehu zelo dobrimi mladostniki je več športnikov, ki se s športom ukvarjajo redno in rekreativno (79,37%) kot med slabšimi učenci in dijaki (61,05%).

Tabela št. 14: Počutje mladih v svojih družinah

Kako se počutiš v svoji družini:	VSI	
	f	%
a) zelo slabo	2	1,23
b) slabo	2	1,23
c) no ja, tako tako	25	15,43
č) dobro	53	32,72
d) odlično	78	48,15
niso odgovorili	2	1,23
SKUPAJ:	162	100,00

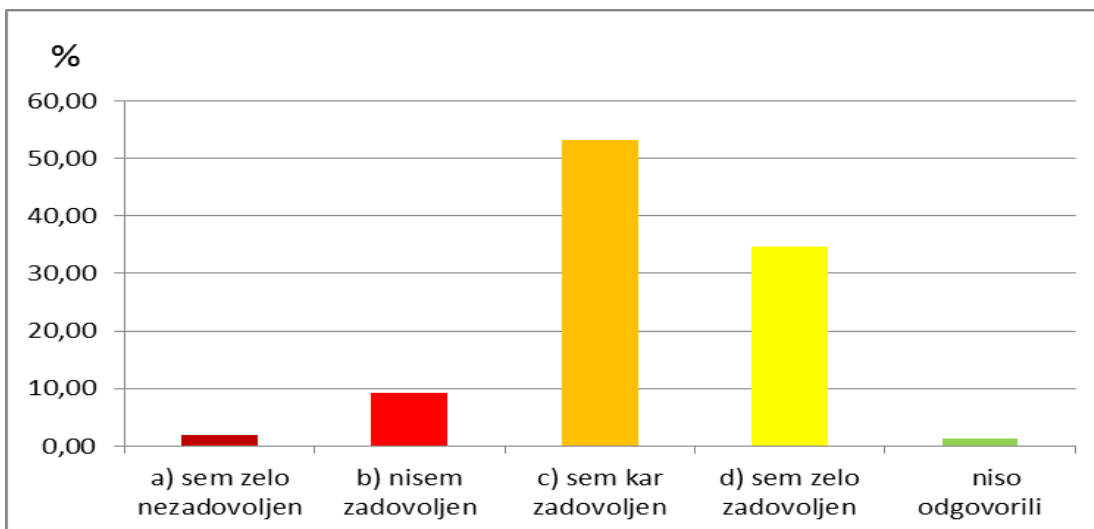

Graf št. 7: Počutje mladih v svojih družinah

Večina anketiranih mladostnikov se v svojih družinah počuti zelo dobro, saj jih je polovica odgovorila z odlično (48,15%), tretjina pa z dobro (32,72%). Nekaj mladostnikov pa se v svoji družini ne počuti dobro, saj so dogovorili z "no ja, tako tako" (15,43%), po en mladostnik se v svoji družini počutita slabo in zelo slabo.

Tabela št. 15: Zadovoljstvo mladih z življenjem

Zadovoljstvo s svojim življenjem:	VSI	
	f	%
a) sem zelo nezadovoljen	3	1,85
b) nisem zadovoljen	15	9,26
c) sem kar zadovoljen	86	53,09
d) sem zelo zadovoljen	56	34,57
niso odgovorili	2	1,23
SKUPAJ:	162	100,00

Graf št. 8: Zadovoljstvo mladih z življenjem

Dobra polovica mladih (53,09%) nas je s svojim življenjem kar zadovoljna, tretjina nas je zelo zadovoljna (34,57%), 9,26% jih ni zadovoljnih in 3 (1,85%) so zelo nezadovoljni.

Na vprašanje št. 8, Kaj je zate prosti čas? je največ mladih odgovorilo z besedo prijatelji (50 mladih), sledijo šport (16), televizija (16), računalnik (14), odsotnost učenja (12), sproščanje (12), glasba (9), spanje (5), ostali odgovori, ki so se pojavili le nekajkrat pa so bili še: počitek, sprehod, zmenek, branje, uživanje, počnem kar hočem, zabava, lenarjenje, itd.

5. RAZPRAVA / INTERPRETACIJA REZULTATOV

Koliko časa preživljamo mladi ob uporabi sodobnih elektronskih medijev, je bilo moje prvo raziskovalno vprašanje. Moje vrstnike sem poprosil, da napišejo povprečen čas v urah in minutah na dan, ki ga preživijo ob posamezni aktivnosti in podatke prikazal v tabeli št. 2. Presenečen sem bil, ker se je kar 21 mladih (21,96 %) odločilo za odgovor, da telefonirajo in pošiljajo sms-e 24 ur na dan. Povprečen čas ostalih, ki tega ne počno ves dan in vso noč pa je skoraj 2 uri. 2 uri na dan so povprečno tudi na socialnih omrežjih, 2 uri tudi surfajo po spletu in se družijo z družinskimi člani. Če bi sešteli te ure, bi izpolnili ves dan, dejstvo pa je, da mladi počnemo več stvari hkrati in smo običajno »multidejavni«, npr. ob poslušanju glasbe igram igrice in istočasno klepetam (chatam) po facebooku s prijateljem. Tudi z večimi hkrati. Anketirani mladi najmanj časa v povprečju ustvarjajo ali igrajo glasbo (0,41 ure) in berejo knjige (0,55 ure). Slabo uro (0,86 ure ali 52 minuti) pa se mladi dolgočasijo.

Hipoteze 1, ki se glasi: Mladi preživijo približno 3 ure dnevno na elektronskih medijih, od tega so največ časa priključeni na socialno omrežje, in sem jo preverjal z vprašanjem št. 3, odgovore pa prikazal v tabeli št. 2 ter grafu št.1, ne morem potrditi, saj iz podatkov, ki sem jih dobil, čas skupnega preživljanja časa na elektronskih medijih ni razviden. Če seštejem povprečen čas ob odgovorih, ki so povezani z elektronskimi mediji, dobim 10,27 ur, kar krepko presega moje napovedane 3 ure, zato **hipotezo zavržem.**

Če primerjamo med seboj dekleta in fante glede na čas (tabela št. 2a), ki ga preživijo na posameznih elektronskih napravah, ugotovimo, da dekleta močno prednjačijo po porabi časa za telefoniranje in pisanje sms-ov (povprečen čas 2,85 ure na dan) pred fanti (0,81 ure na dan), tudi 24 ur na dan jih telefonira več (16,67%) kot fantov (7,58%). Dekleta porabijo več časa kot fantje za branje (Ž: 0,69, M: 0,36 ure na dan) in so več časa na facebooku (Ž: 2,46, M: 1,29 ure na dan), višji je tudi odstotek deklet, ki so na facebooku 24 ur na dan (Ž: 4,17%, M: 1,52%). Fantje pa več časa igrajo igrice (M: 2,36, Ž: 0,33 ure na dan), 1 fant jih igra cel dan. Menim, da je priklop na katerokoli elektronsko napravo 24 ur na dan zaskrbljujoč, vsi

potrebujemo počitek in spanje ter čas za koncentrirano delo, ko bi naprave morale biti izključene.

Primerjava med dekleti in fanti, ki je razvidna iz tabele št.12a, kaže, da športno ni aktiven večji odstotek deklet (35,42%), kot fantov (24,24%). Podobne rezultate najdemo v raziskavi Mladina 2010 (<http://www.ursm.gov.si>), kjer so ugotovili, da so fantje aktivnejši le v okviru športnih dejavnosti, v okviru ostalih pa dekleta.

Hipotezo 2, ki se glasi: **Dekleta več kot fantje telefonirajo in pišejo sms-e, manj pa so športno aktivna kot fantje**, sem preverjal z vprašanji št. 3 in 16. Na podlagi zgoraj opisanih rezultatov, prikazanih v tabelah 2a in 12a, lahko hipotezo 2 **potrdim**.

Primerjava odgovorov mladih različnih nivojev izobraževanja na vprašanje št. 5: Povprečno koliko časa na dan posvetiš šolskemu delu doma (domače naloge, učenje, seminarske naloge, domače branje, vaje, ...), je prikazana v tabeli št. 5. Gimnazijci delajo doma za šolo povprečno 1,61 ure (96,6 min), sledijo osnovnošolci z 1,21 ure (72,6 min), najmanj pa šolskemu delu posvetijo časa ostali srednješolci poklicnih in strokovnih šol in sicer 0,84 ure (50.4 min).

Če pogledamo odgovore na vprašanje št. 6: Povprečno koliko časa na dan posvetiš pomoči v gospodinjstvu in domačim opravilom, ki so prikazani v tabeli št. 6, ugotovimo, da gimnazijci doma pomagajo največ med vsemi mladostniki (0,92 ali 55,2 min), kar je presenetljivo, saj se tudi več učijo. Osnovnošolci doma pomagajo najmanj časa (0,76 ure ali 45,6 min), sledijo srednješolci (0,88 ali 52,8 min). To bi lahko razložili z delovnimi navadami, ki prispevajo tudi k več porabljenega časa za učenje in tudi k boljšemu učnemu uspehu.

Na podlagi rezultatov, prikazanih v tabeli 3, ki so jih mladi podajali na vprašanje št. 9, ki se je glasilo: Ti je kdaj med prostim časom dolgčas, lahko pridemo do zaključka, da je anketiranim mladim redko dolgčas (46,92 %), tretjini (33,33%) je dolgčas občasno, nikoli ni dolgčas 15,43% mladih, velikokrat pa šestim mladim (3,7 %). Prav noben gimnazijec ni odgovoril, da mu je velikokrat dolgčas, osnovnošolcev je bilo 3,39%, srednješolcev pa 7,41%. Za odgovor

d) (nikoli mi ni dolgčas) pa se je odločilo približno 11% tako osnovnošolcev kot srednješolcev in kar 24,49% gimnazijcev.

Hipotezo 3, ki se glasi: **Gimnazijci se učijo več kot ostali mladostniki, manj pa pomagajo pri domačih opravilih. Manj kot ostali mladostniki tudi doživljajo dolgčas**, lahko torej **delno potrdimo**, saj drži v tem, da se gimnazijci več učijo in doživljajo manj dolgčasa, **delno pa jo moramo zavreči**, saj se moje predvidevanje, da doma manj pomagajo zaradi obremenjenosti s šolskim delom, ni izkazalo za pravilno. Gimnazijci torej doma tudi več pomagajo kot ostali mladostniki.

Ugotavljam, da se gimnazijci tudi manj družijo v primerjavi z ostalimi mladostniki. Tabela št. 7 prikazuje odgovore mladih na vprašanje št. 4 o druženju izven doma. Lahko vidimo, da so gimnazijci odgovorili najpogosteje, da se družijo nekajkrat na teden (40,82%) in samo čez vikend (38,78%). Najpogosteje se družijo srednješolci (vsak dan 51,85%, nekajkrat na teden 27,78%) in osnovnošolci (vsak dan 37,29%, nekajkrat na teden 33,90%). Tudi ti rezultati se skladajo z mojo hipotezo, saj gimnazijcem ne ostane veliko prostega časa zaradi vseh obveznosti, ki jih imajo. Ugotovitve pa se skladajo tudi s teorijo, kjer Bajzek (2008) pride gelde druženja s prijatelji do podbnih ugotovitev, poroča pa tudi o razliki med Prekmurskimi in Štajerskimi mladimi, kjer se »26,1 odstotka mladih iz Prekmurja s skupino prijateljev srečuje vsak dan, na Štajerskem pa le 14,5 odstotka mladih« (Bajzek, 2008). Moj vzorec anketiranih mladostnikov ni takšen, da bi lahko naredil to primerjavo, na podlagi opazovanja mladih v mestih Maribor in Murska Sobota pa predvidevam, da to drži, saj je Murska Sobota manjše mesto, kjer povsod prideš peš in ne rabiš staršev za organiziranje prevozov.

Kakšen je učni uspeh anketiranih mladostnikov severovzhodne Slovenije, je prikazano v tabeli št. 13. Med osnovnošolci ni nobenega učenca, ki bi imel samo dvojke in enke. Skoraj polovica učencev (47,46%) v šoli dobiva štirke in petke. Med srednješolci najmanj anketiranih mladih dobiva štirke in petke (3,70%), največ med vsemi skupinami jih dobiva enke in dvojke (20,37%) ter dvojke in trojke (35,19%). Med gimnazijci dijaki dobivajo največ trojk in štirke (34,69%), ter štirke in petke (34,69%), najmanj med vsemi tremi skupinami je samih petk

(4,08%). Rezultati ne presenečajo, saj so v osnovni šoli učenci z zelo različnimi sposobnostmi in delovnimi navadami skupaj, v srednjih šolah pa se že ločijo in se odločajo za izbiro srednje šole tako, da upoštevajo svoje sposobnosti in pripravljenost za učenje in težavnost posameznega srednješolskega programa.

Tabela št. 13a prikazuje primerjavo med slabimi in srednjedobrimi mladostniki (v šoli dobivajo enke, dvojke, trojke, pa le kakšno štirko) in zelo dobrimi mladostniki (v šoli dobivajo štirke in petke) po učnem uspehu. Slabi in srednjedobri učenci in dijaki preživijo več časa na facebooku, twiterju, tumblerju (povprečno 3,18 ure na dan) kot zelo dobri učenci in dijaki (1,89 ure na dan). Slabi in srednje dobri mladostniki več časa preživijo z ustvarjanjem in igranjem glasbe (0,62 ure na dan ali 37,2 min) kot zelo dobri mladostniki (0,48 ure na dan ali 28,8 min), vendar razlika ni velika. Med po učnem uspehu zelo dobrimi mladostniki je več športnikov, ki se s športom ukvarjajo redno in rekreativno (79,37%) kot med slabšimi učenci in dijaki (61,05%).

Tudi **Hipotezo 4**, ki se glasi: **Mladi, ki imajo dobre ocene v šoli (štirke in petke) preživijo manj časa na facebooku, so bolj športno aktivni in več časa posvetijo ustvarjanju glasbe, kot mladi s slabšimi ocenami, lahko potrdim delno.** Drži v prvih dveh postavkah, torej da mladi, ki so boljši po uspehu, preživijo manj časa na facebooku in so bolj športno aktivni. **Zavreči pa moramo del hipoteze**, ki predvideva, da so **boljši učenci tudi bolj glasbeno ustvarjalni**, saj rezultati tega ne potrjujejo, vendar pa je razlika med skupinama zelo majhna, le 8,4 minute.

Zelo pričakovani rezultati, ki pa jih nisem predvidel v hipotezi, so razvidni v tabeli št. 12b, ki kaže primerjavo med mladimi, ki se s športom ukvarjajo in mladimi, ki niso športno aktivni, glede tega, koliko časa preživijo na socialnih omrežjih in ali ustvarjajo oz. igrajo glasbo. Športniki preživijo na socialni omrežjih povprečno 2,3 ure na dan, nešportniki pa 3 ure na dan. Športniki igrajo oz. ustvarjajo glasbo povprečno 0,64 ure na dan, nešportniki pa 0,41 ure na dan. Nimam znanja in možnosti za ugotavljanje globljih povezav, sploh pa ne vzrokov, kateri parameter vpliva na katerega, lahko pa glede na rezultate, ki se kažejo v mojih podatkih

ugibam, da so mladi, ki so bolj motivirani, na splošno aktivni na večih področjih in tudi bolj prizadevni v šoli.

Hipotezo 5, ki predvideva, da so **Mladi s svojim življenjem zadovoljni in se dobro počutijo v svojih družinah**, lahko **v celoti potrdim**. Rezultati namreč kažejo, da se večina anketiranih mladostnikov v svojih družinah počuti zelo dobro, saj jih je polovica odgovorila z odlično (48,15%), tretjina pa z dobro (32,72%). Dobra polovica mladih (53,09%) nas je s svojim življenjem kar zadovoljna, tretjina nas je zelo zadovoljna (34,57%). Pozorni bi morali biti na manjšino mladostnikov, ki se v svoji družini ne počuti dobro, in so odgovorili z »no ja, tako tako« (15,43%) ter na mladostnika, ki se v svoji družini počutita slabo in zelo slabo, prav tako na mladostnike, ki s svojim življenjem niso zadovoljni (9,26%) in so zelo nezadovoljni (1,85%).

Danes, kot sem zapisal že v uvodu, mladim preživljanje časa za računalnikom, ne pomeni izolacije in samotnega, dolgočasnega preživljanja prostega časa. Preko računalnika se jim odpira vrsta stikov, tako s pravimi, živimi prijatelji, kot tudi s takšnimi, s katerimi se srečujejo le virtualno. Mladi imamo ogromno facebook prijateljev, moji podatki kažejo, da povprečno 834. Zanimivo je, da so mladi navajali zelo natančno število teh prijateljev, npr. 599 ali 1898, in jih niso zaokrožili, kar si razlagam s tem, da je mladim ta številka zelo pomembna in si nekateri z njo tolmačijo svojo priljubljenost. Resničnih najboljših prijateljev imamo v povprečju 8. Kar 15 mladostnikov (skoraj 10%) je na vprašanje o številu najboljših resničnih prijateljev odgovorilo, da jih nimajo, ta podatek pa nas mora skrbeti.

6. ZAKLJUČEK / SKLEPI

Kako preživljamo mladi svoj prosti čas, je bilo moje raziskovalno vprašanje. Kaj počnemo, ko nismo v šoli, koliko se družimo, koliko ukvarjamo s športom, koliko beremo in koliko preživimo na elektronskih napravah. Prebral sem dostopno literaturo in postavil hipoteze, zapisane v uvodnem delu. Sestavil sem anketo (Priloga št. 1), ki sem jo razdelil osnovnošolcem, srednješolcem v poklicnem in strokovnem programu in gimnazijcem. Anketo mi je izpolnilo 162 mladostnikov (66 fantov in 96 deklet). Vzorec je kar velik, seveda pa premajhen, da bi rezultate lahko posploševal na vse mladostnike.

Hipoteze 1, ki se glasi: Mladi preživijo približno 3 ure dnevno na elektronskih medijih, od tega so največ časa priključeni na socialno omrežje, nisem mogel potrditi, saj iz podatkov, ki sem jih dobil, čas skupnega preživljanja časa na elektronskih medijih ni razviden. Če seštejem povprečen čas ob odgovorih, ki so povezani z elektronskimi mediji, dobim 10,27 ur, kar krepko presega moje napovedane 3 ure, zato hipotezo zavržem.

Hipotezo 2, ki se glasi: Dekleta več kot fantje telefonirajo in pišejo sms-e, manj pa so športno aktivna kot fantje, sem na podlagi zgoraj opisanih rezultatov potrdil.

Hipotezo 3, ki se glasi: Gimnazijci se učijo več kot ostali mladostniki, manj pa pomagajo pri domačih opravilih; manj kot ostali mladostniki tudi doživljajo dolgčas; sem delno potrdil, saj drži v tem, da se gimnazijci več učijo in doživljajo manj dolgčasa, delno pa sem jo zavrgel, saj se moje predvidevanje, da doma manj pomagajo zaradi obremenjenosti s šolskim delom ni izkazalo za pravilno. Gimnazijci torej doma tudi več pomagajo kot ostali mladostniki.

Tudi Hipotezo 4, ki se glasi: Mladi, ki imajo dobre ocene v šoli (štirke in petke) preživijo manj časa na facebooku, so bolj športno aktivni in več časa posvetijo ustvarjanju glasbe, kot mladi s slabšimi ocenami, sem potrdil delno. Drži v prvih dveh postavkah, torej da mladi, ki so boljši po uspehu, preživijo manj časa na facebooku in so bolj športno aktivni. Zavrgel pa sem del

hipoteze, ki predvideva, da so boljši učenci tudi bolj glasbeno ustvarjalni, saj rezultati tega ne potrjujejo, vendar pa je razlika med skupinama zelo majhna, le 8,4 minute.

V celoti pa sem potrdil hipotezo 5, ki predvideva, da smo Mladi s svojim življenjem zadovoljni in se dobro počutimo v svojih družinah.

Ko sem delal raziskovalno nalogo, so se mi že pri obdelavi podatkov odpirala mnoga nova vprašaja, ki bi jih še lahko raziskoval v povezavi s tematiko prostega časa. Zelo me zanimajo še mnoge povezave med parametri kot so glasba, šport, prosti čas, uporaba računalnika in spletnih omrežij ter uspešnost mladih v šoli. Nekaj ugotovitev sem predstavil, zanimalo pa bi me še npr. koliko mladi uporabljajo računalnik za šolsko delo, koliko na facebooku izmenjujejo šolske vsebine, koliko aktivno ukvarjanje s športom vpliva na njihovo samopodobo in zadovoljstvo z življenjem, ali druženje s prijatelji res negativno vpliva na šolski uspeh, kot je razbrati iz literature (Bajzek, 2008). Koliko si prostočasne dejavnosti izbirajo sami in kakšen vpliv imajo pri tem starši ter kako to vpliva na zadovoljstvo mladih. Zanimalo bi me tudi, kakšna je razlika v preživljanju prostega časa med mestnimi in podeželskimi mladostniki in ali v Sloveniji mladi preživljamo prosti čas podobno kot mladi drugod po svetu.

Elektronski mediji so nam, mladim naš vsakdan, preko njih komuniciramo, z njimi se učimo, z njimi zabavamo, tudi zmenkamo. Ne moremo si predstavljati življenja brez njih, niti tega, kako so se naši strši in stari starši lahko učili brez njih. Zavedamo pa se, da je za naš zdrav razvoj pomembno tudi druženje, ustvarjanje in fizična aktivnost, moji rezultati pa kažejo, da tega ne zanemarjamo.

7. VIRI IN LITERATURA

1. Bajzek, J., 2008, *Odiseja mladih*, Radovljica: Didakta;
2. Bajzek, J., 2003, *Zrcalo odraščanja*, Radovljica: Didakta;
3. Derganc, S., 2004, *Prosti čas mladih*, Ljubljana: Salve: Društvo Mladinski ceh;
4. Kirbiš, A., 2010, *Prostočane dejavnosti in šolska uspešnost*, v zbirki *Kdo je uspešen v slovenskih šolah?*, Elektronski vir, ur.: Sergej Flere, elektronska knjiga, Ljubljana: Pedagoški inštitut;
5. Milivojevič, Z., *Čustveno opismenjevanje: Dolgčas*, pridobljeno na <http://www.viva.si/Psihologija-in-odnosi/3143/%C4%8Custveno-opismenjevanje-dolg%C4%8Das>, 4. januar 2013.
6. *Mladina 2010, družbeni profil mladih v Sloveniji*, poročilo o raziskavi pridobljeno na http://www.ursm.gov.si/fileadmin/ursm.gov.si/pageuploads/slike/mladina_2010/Mladina2010-2.pdf, 4.1.2013.

5. Povprečno koliko časa na dan posvetiš šolskemu delu doma (domače naloge, učenje, seminarske naloge, domače branje, vaje,)? Ur / minut: _____

6. Povprečno koliko časa na dan posvetiš pomoči v gospodinjstvu in domačim opravilom? Ur / minut: _____

4. Koliko prostega časa preživiš v družbi izven doma?

- a) nekaj ur skoraj vsak dan ali vsak dan
- b) nekajkrat na teden
- c) samo čez vikend
- d) samo, če imam kakšno organizirano dejavnost
- e) drugo: _____

7. Katere ocene večinoma dobivaš v šoli?

- a) slabe, dvojke in tudi kako enko
- b) dvojke in trojke
- c) trojke in štirke
- d) štirke in petke
- e) same petke, tu pa tam kakšna štirka

8. Kaj je zate prosti čas? _____

9. Ti je kdaj med prostim časom dolgčas?

velikokrat občasno redko nikoli

10. Ob kateri uri greš običajno med tednom spat? _____

11. Kaj delaš pred spanjem?

- a) berem
- b) gledam televizijo
- c) sem na računalniku
- d) sem na svojem smartphonu ali iPodu
- e) se učim
- f) drugo: _____

12. Koliko prijateljev imaš na facebooku? :) _____

13. Koliko imaš resničnih najboljših prijateljev? _____

14. **Koliko se družiš s prijatelji (če ne šteješ sošolcev medtem ko si v šoli) ?**

- a) vsak dan
- b) nekajkrat na teden
- c) čez vikend
- d) občasno

15. **Kako se počutiš v svoji družini?**

- a) Zelo slabo ☹ ☹ ☹
- b) Slabo ☹
- c) No ja, tako tako ☹
- č) Dobro ☺
- d) Odlično ☺ ☺ ☺

16. **Ali kaj treniraš oz. se rekreativno ukvarjaš s športom?**

- a) DA, treniram športno disciplino _____
- b) rekreativno se ukvarjam z/s _____
- c) nisem športno aktiven

17. **Napiši koliko časa posvečaš športu:**

- a) nič kaj dosti
- b) sezonski športi (smučanje, drsanje, vodni športi)
- c) redno treniram večkrat na teden
- d) rekreativno se ukvarjam s športom nekajkrat na teden
- e) enkrat do dvakrat na teden

18. **Če bi moral oceniti zadovoljstvo s svojim življenjem, kakšno bi dal oceno?**

- a) Sem zelo nezadovoljen/-a ☹ ☹ ☹
- b) Nisem zadovoljen/-a ☹
- c) Sem kar zadovoljen/-a ☺
- d) Sem zelo zadovoljen/-a ☺ ☺ ☺

Thanx!